

Dosarul nr. 2ra-1014/22
2-22022260-01-2ra-26072022

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) D. Șușchevici
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău

Î N C H E I E R E

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției și
Brîkina Elena, reprezentată de avocatul Jidobina Elina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Brîkina Elena
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc
Ghețiu Ludmila cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în
termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral și dobânzii
de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2022,

c o n s t a ț ă :

La 14 februarie 2022, Brîkina Elena a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc
Ghețiu Ludmila cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în
termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral și dobânzii
de întârziere.

În motivarea acțiunii, Brîkina Elena a menționat că prin sentința Judecătoriei
Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016, Ceban Constantin a fost
recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c)
din Codul penal, fiindu-i aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen
de 3 ani cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă
de 2 ani.

De asemenea, reclamanta a indicat că prin sentința menționat, s-a admis
parțial acțiunea civilă înaintată și s-a dispus încasarea de la Ceban Constantin în
beneficiul său a sumei de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu material.

La 24 ianuarie 2017, a fost depusă cererea la executorul judecătoresc Ghețiu Ludmila privind intentarea procedurii de executare a documentului executoriu în partea ce ține de încasarea sumei de 4 000 lei, fiind intentată procedura de executare.

Însă, la 30 decembrie 2019, executorul judecătoresc Ghețiu Ludmila a emis încheierea privind restituirea documentului executoriu.

Reclamanta Brîkina Elena a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016, încasarea de la bugetul de stat a sumei de 4 7457 de lei cu titlu de prejudiciu material, încasarea sumei de 2 913,40 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 05 ianuarie 2017 – 14 februarie 2022, încasarea sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea sumei de 4 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 12 mai 2022, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Brîkina Elena.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 iulie 2022, s-a respins apelul incident declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul declarat de Brîkina Elena, s-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 12 mai 2022 și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Brîkina Elena.

S-a constatat încălcarea dreptului Elenei Brîkina la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Elenei Brîkina suma de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016, Ceban Constantin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) din Codul penal, cu admiterea parțială a acțiunii civile înaintată de către Brîkina Elena, fiind încasat de la Ceban Constantin în beneficiul Elenei Brîkina a sumei de 4 000 lei cu titlu de prejudiciu material.

Ulterior, la 24 ianuarie 2017, Brîkina Elena a depus la executorul judecătoresc Ludmila Ghețiu o cerere, prin care a solicitat primirea spre executare a documentului executoriu emis de Judecătorei Botanica, mun. Chișinău la 20 decembrie 2016 privind încasarea din contul lui Ceban Constantin în beneficiul său a sumei de 4 000,00 lei, iar prin încheierea din 24 ianuarie 2017, a fost intentată procedura de executare.

Cu referire la conduita autorităților naționale, instanța de apel a constatat că acestea nu au întreprins suficiente măsuri în vederea executării hotărârii judecătorești, motiv din care documentul executoriu eliberat în baza sentinței irevocabile a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016, în partea acțiunii civile înaintată de Brîkina Elena, este neexecutat, însă, miza pentru Brîkina Elena este evidentă, fiind bazată pe dreptul acesteia la asigurarea reparării prejudiciului cauzat în urma unei infracțiuni.

În speță, instanța de apel a constatat cert faptul că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, nu a întreprins toate măsurile necesare asigurării executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare, reclamanta nu a beneficiat de succesul obținut în urma examinării litigiului, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimei, în partea acțiunii civile, a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Analizând circumstanțele de fapt stabilite și având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate reclamantei, instanța de apel a apreciat că suma de 4 000 lei, este suficientă pentru repararea prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016.

Cu privire la cerința privind încasarea prejudiciului material în mărime de 4 745 de lei, instanța de apel a considerat-o neîntemeiată, nefiind probată și nici motivată.

Cu referire la pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 2 913,40 de lei, instanța de apel a remarcat că dobânda de întârziere este o sancțiune specifică de drept civil, care se manifestă în cadrul răspunderii contractuale sau delictuale, atunci când debitorul nu execută în termen obligațiile pecuniare față de creditor.

Astfel, dobânda de întârziere poate fi solicitată în cazul neexecutării obligației asumate, însă la caz, Statul nu are calitatea de debitor, nefiind obligat la plata prejudiciului stabilit în sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20 decembrie 2016, prin urmare nu îi poate fi imputată o întârziere la plată.

Referitor la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, raportate la complexitatea cauzei, durata procesului, modul în care avocatul a asigurat apărarea apelantei și activitatea desfășurată în acest sens, având în vedere faptul că pretențiile reclamantei au fost admise parțial, instanța de apel a apreciat cheltuielile de asistență juridică la suma de 3 000 lei.

La 14 iulie 2022, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca tardivă.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, aplicând eronat normele de drept material, precum și faptul că a apreciat arbitrar probele.

De asemenea, a menționat că încheierea executorului judecătoresc privind restituirea executorului judecătoresc a fost emisă la 30 decembrie 2019, iar acțiunea a fost depusă la 14 februarie 2022, adică peste termenul de 6 luni prevăzut de art. 3 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Prin urmare, instanțele urma să declare cererea de chemare în judecată ca tardivă.

Cu referire la fondul cauzei, recurentul a reiterat că de către autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești au fost întreprinse toate măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru executarea documentului executoriu, iar poziția instanțelor inferioare necesită a fi rectificată.

La 27 iulie 2022, Brîkina Elena, reprezentată de avocatul Jidobina Elina, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă parțial.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și faptul că aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară.

De asemenea, a menționat că suma prejudiciului moral dispusă spre încasare în mărime de 4 000 lei este una infirmă și este contrară practicii Curții Europene a Drepturilor Omului.

La 26 iulie 2022, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului depusă de Ministerul Justiției, fiind recepționat de către Brîkina Elena la data de 02 august 2022, conform avizului de recepție (f.d. 50 Vol. II).

La 28 iulie 2022, instanța de recurs a expediat în adresa intimaților copia recursului depusă de Brîkina Elena, Brîkina Elena.

La 04 august 2022, Brîkina Elena, reprezentată de avocatul Jidobina Elina, a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției, prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 07 iulie 2022.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 14 iulie 2022 de către Ministerul Justiției și la 27 iulie 2022 de către Brîkina Elena, reprezentată de avocatul Jidobina Elina, respectiv se consideră depuse în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinînd temeiurile recursurilor completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Brîkina Elena, reprezentată de avocatul Jidobina Elina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibile recursurile înaintate de către Ministerul Justiției și Brîkina Elena, reprezentată de avocatul Jidobina Elina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh